

EUROPEAN CENTRE
FOR MINORITY
ISSUES KOSOVO

Broshurë informuese

Gjykata Kushtetuese e Kosovës

Duke punuar për një Kosovë
të qëndrueshme shumetnike

Rritja e Ndikimit Pozitiv të Ligjit për Grupet e
Rrezikuara dhe të Margjinalizuara në Kosovë
Projekt i financuar nga BE dhe i menaxhuar nga Zyra
e Bashkimit

Ky publikim është realizuar me ndihmën e Bashkimit Evropian. Përmbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e ECMI Kosovës dhe në asnjë mënyrë nuk pasqyron pikëpamjet e Bashkimit Evropian.

Kontribuuesit

David Quill dhe Lars Burema

ECMI Kosova

ECMI Kosova është organizatë joqeveritare e angazhuar me çështje të komuniteteve pakicë në Kosovë, me qëllim të zhvillimit të institucioneve përfshirëse, përfaqësuese, dhe të ndjeshme ndaj komuniteteve, institucione këto, që mbështesin një Kosovë të qëndrueshme shumetnike.

ECMI Kosova kontribuon në zhvillimin, forcimin dhe zbatimin e legjislacionit përkatës, dhe përkrah institucionalizimin e mekanizmave qeveritare të ndërlidhur me çështje të komuniteteve duke rritur gjithashtu kapacitetin e aktorëve të shoqërisë civile dhe qeverisë për t'u angazhuar me njëri-tjetrin dhe bashkëvepruar në mënyrë konstruktive dhe të qëndrueshme.

Copyright - E drejta e autorit

© Qendra Evropiane për Çështje të Pakicave – ECMI Kosova, qershor 2012. Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Asnjë pjesë e këtij publikimi nuk mund të riprodhohet, të ruhet në ndonjë sistem të rikthyeshëm apo të përdoret në ndonjë formë apo mënyrë tjetër, elektronike, mekanike, të foto-kopjimit, dhe incizimit, jashtë marrëveshjes paraprake me ECMI Kosovën.

PËRMBAJTJA

I	HYRJE.....	5
II	GJYKATA KUSHTETUESE.....	Error! Bookmark not defined.
III	FUSHËVEPRIMTARIA E GJYKATËS KUSHTETUESE DHE PALËT E AUTORIZUARA.....	7
IV	PARASHTRUESI INDIVIDUAL	9
	2.1 Parashtruesi Individual	9
	2.2 Statusi i viktimës.....	9
	2.3 Të drejtat kushtetuese.....	14
	2.4 Autoritetet Publike	15
V	PRANUESHMËRIA E KËRKESAVE	16
	3.1 Hyrje	16
	3.2 Shterja e të gjitha mjeteve juridike në dispozicion	17
	3.3 Afati kohor prej katër-(4) muajve	18
	3.4 Kërkesa anonime	20
	3.5 Qartazi të pabazuara	21
	3.6 Ratione Materiae-[Për shkak të lëndës]	23
	3.7 Ratione Personae-[Për shkak të personit të përfshirë]	23
	3.8 Ratione Temporis-[Juridiksion i përkohshëm]	24
VI	AVOKATI I POPULLIT.....	26
VII	MASAT E PËRKOHSHME	28
VIII	PARASHTRIMI I KËRKESËS.....	30
IX	PËRMBLEDHJE.....	31
X	FAQE TË DOBISHME TË INTERNETIT	32
XI	KONTAKTE TË RËNDËSISHME.....	33
	Gjykata Kushtetuese.....	Error! Bookmark not defined.

I HYRJE

Kjo broshurë informuese është shkruar nga Qendra Evropiane për Çështje të Pakicave (ECMI) Kosova, në bashkëpunim me Qendrën për Ndhimë Juridike dhe Zhvillim Rajonal (CLARD), dhe është pjesë e projektit të ECMI Kosovës “Rritja e ndikimit pozitiv të Ligjit për grupet e rrezikuara dhe të marginalizuara në Kosovë”, i financuar nga Bashkimi Evropian dhe menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë.

Qëllimi i kësaj broshure është që të rrisë ndërgjegjësimin për sa i përket juridiksionit dhe kompetencave të Gjykatës Kushtetuese në mesin e praktikuesve të të drejtave të njeriut në Kosovë. Në veçanti, broshura synon të rrisë njohuritë e pranueshmërisë së kriterëve të Gjykatës Kushtetuese në lidhje me kërkesat e parashtruara nga aplikuesit individualë. Në këtë mënyrë, broshura mëton të adresojë numrin e të lartë të referimeve dhe/apo kërkesave të parashtruara të deklaruara si të papranueshme. Është e rëndësishme të theksohet se kjo broshurë, edhe pse ofron një pikënisje të mirë, nuk mund të zëvendësojë mendimin e një avokati me përvojë dhe gjithsecili që mendon të paraqes një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese të Kosovës, këshillohet fuqishëm që të konsultohet me një avokat të kualifikuar.

II GJYKATA KUSHTETUESE

Kushtetuta e Kosovës hyri në fuqi më 15 qershor 2008. Ajo siguron mbrojtjet shumë të gjera të të drejtave të njeriut dhe të minoriteteve dhe të përfshira në Ligjin kushtetues të shtetit janë dokumentet themelore ndërkombëtare të tilla si Deklarata universale e të drejtave të njeriut –[UDHR] dhe Konventa Evropiane për mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore - [ECHR].

Gjykata Kushtetuese e Kosovës është themeluar në janar të vitit 2009, dhe ka nxjerr vendimin e saj të parë më 16 tetor 2009. Mandati i saj është përcaktuar me Kushtetutën e Kosovës. Neni 4.6 thotë se ***“Gjykata Kushtetuese është organ i pavarur i mbrojtjes së kushtetutshmërisë dhe bën interpretimin përfundimtar të Kushtetutës”***. Neni 112 i Kushtetutës përcakton Gjykatën Kushtetuese si ***“autoritetin përfundimtar në Republikën e Kosovës për interpretimin e Kushtetutës dhe përputhshmërisë së ligjeve me Kushtetutën”***. dhe garanton ***“pavarësinë e plotë të saj] në kryerjen e përgjegjësiave dhe aktiviteteve të saj.”***

Neni 116 përcakton efektin juridik të vendimeve:

1. *Vendimet e Gjykatës Kushtetuese janë të detyrueshme për gjyqësorin dhe të gjithë personat dhe institucionet e Republikës së Kosovës.*
2. *Përderisa procedura të mos përfundojë para Gjykatës Kushtetuese, Gjykata mund të suspendojë përkohësisht veprimin ose ligjin e kontestuar, derisa të merret vendimi i Gjykatës, nëse konsideron që aplikimi i veprimit a ligjit të kontestuar, mund të shkaktoj dëme të pariparueshme.*
3. *Përveç nëse është përcaktuar ndryshe me vendim të Gjykatës Kushtetuese, shfuqizimi i ligjit, i aktit ose i veprimit hyn në fuqi në ditën e publikimit të vendimit të Gjykatës.*
4. *Vendimet e Gjykatës Kushtetuese shpallen në Gazetën Zyrtare.*

Rëndësia e një institucioni siç është Gjykata Kushtetuese e Kosovës nuk mund të ekzagjerohet dhe/apo zmadhohet. Gjykata Kushtetuese ka nxjerr vendime të rëndësishme që lidhen me mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Gjykata tashmë ka shfaqur një tendencë që ti detyrojë autoritetet publike të Kosovës t'i përmbahen standardeve të rrepta, dhe ka shfaqur pavarësi të plotë në nxjerrjen e vendimeve të saj.

Megjithatë, ngjashëm me Gjykata të tjera Kushtetuese, si dhe Gjykatën Europiane për të Drejtat e Njeriut, shumica e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese janë deklaruar të papranueshme dhe kjo është për shkak të pranueshmërisë së kërkesave nga ana e Gjykatës që kanë të jenë të pranueshme para se Gjykata të vendos mbi themelin e rastit dhe/apo çështjes. Këto kërkesa janë të përcaktuara me Kushtetutë dhe me Ligjin për Gjykatën Kushtetuese dhe specifikohen më tej në Rregulloren e Punës së Gjykatës Kushtetuese. Kjo broshurë shpreson të ndihmojë aplikantët duke përfshirë edhe personat që i përkasin komuniteteve pakicë që të jenë në gjendje të plotësojnë këto kërkesa dhe për të përdorur këtë mekanizëm rishtazi të krijuar për mbrojtjen e të drejtave të njeriut në Kosovë.

Gjatë rrjedhës së kësaj broshure, do të përmendet praktika gjyqësore e Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut [këtu e tutje GjEDNJ]. Kjo për shkak se, sipas nenit 22.1 të Kushtetutës, GjEDNJ dhe të tjera marrëveshje ndërkombëtare të të drejtave të njeriut janë **"direkt të zbatueshme në Republikën e Kosovës dhe, në rast konflikti, kanë përparësi ndaj dispozitave të ligjeve dhe akteve të tjera juridike të institucioneve publike"** dhe sipas të nenit 53 të Kushtetutës **"Të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut"**.

Neni 53 është i rëndësishëm sepse nënkupton se Gjykata Kushtetuese përdor praktikën gjyqësore të GjEDNJ-së kur interpreton pranueshmërinë e një kërkesë. Prandaj kur një aplikant dorëzon një kërkesë ata duhet të përdorin sa më shumë që të jetë e mundur precedent juridik dhe/apo jurisprudencë të GjEDNJ-së për të mbështetur kërkesat e tyre.

III FUSHËVEPRIMTARIA/JURIDIKSIONI DHE PALËT E AUTORIZUARA

Gjykata Kushtetuese nuk është si një gjykatë e rregullt, ajo është një gjykatë e juridiksionit të kufizuar. Kërkesat mund të dorëzohen vetëm nga palë të caktuara, në rrethana të veçanta dhe kur kriteret specifike janë plotësuar. Kush mund të paraqes një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese, çfarë procedura duhet të që ndjekin ata dhe çfarë kriterë duhet të plotësohen është shpjeguar në Nenin 113 të Kushtetutës:

1. Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.

2. Kuvendi i Kosovës, Presidenti i Republikës së Kosovës, Qeveria dhe Avokati i Popullit janë të autorizuar të ngrenë rastet në vijim:

(1) çështjen e përputhshmërisë së ligjeve, të dekreteve të Presidentit e të Kryeministrit dhe të rregulloreve të Qeverisë, me Kushtetutën;

(2) the përputhshmëria e Statutit të Komunës me Kushtetutën.

3. Kuvendi i Kosovës, Presidenti i Republikës së Kosovës dhe Qeveria janë të autorizuar të ngrenë çështjet në vijim:

(1) konflikti në mes të kompetencave kushtetuese të Kuvendit të Kosovës, Presidentit të Republikës së Kosovës dhe Qeverisë së Kosovës;

(2) përputhshmëria e referendumit të propozuar me Kushtetutën;

(3) përputhshmëria e shpalljes së Gjendjes së Jashtëzakonshme dhe veprimeve të ndërmarra gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme me Kushtetutën;

(4) përputhshmëria e një amendamenti të propozuar kushtetues me marrëveshjet e detyrueshme ndërkombëtare, të ratifikuara sipas kësaj Kushtetute dhe rishikimi i kushtetutshmërisë së procedurës së ndjekur;

(5) nëse është shkelur Kushtetuta gjatë zgjedhjes së Kuvendit.

4. Komuna është e autorizuar të kontestojë kushtetutshmërinë e ligjeve ose të akteve të Qeverisë, të cilat cenojnë përgjegjësitë komunale ose zvogëlojnë të hyrat e komunës, në rast se komuna përkatëse është prekur nga ai ligj ose akt.

5. Dhjetë (10) a më shumë deputetë të Kuvendit të Kosovës, brenda një afati prej tetë (8) ditësh nga dita e miratimit, kanë të drejtë të kontestojnë kushtetutshmërinë e çfarëdo ligji ose vendimi të miratuar nga Kuvendi, si për përmbajtjen, ashtu edhe për procedurën e ndjekur.

6. Tridhjetë (30) a më shumë deputetë të Kuvendit të Kosovës, janë të autorizuar të ngrenë çështjen nëse Presidenti i Republikës së Kosovës ka kryer shkelje serioze të Kushtetutës.

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.

8. Gjykatat kanë të drejtë t'i referojnë Gjykatës Kushtetuese çështje përkitazi me përputhshmërinë kushtetuese të një ligji, nëse ajo përputhshmëri është ngritur gjatë procedurës gjyqësore dhe gjykata referuese nuk është e sigurt për përputhshmërinë e ligjit të kontestuar me Kushtetutën dhe nëse vendimi i gjykatës referuese për rastin e caktuar, varet nga përputhshmëria e ligjit në fjalë.

9. Kryetari i Kuvendit të Kosovës duhet të referojë amendamentet kushtetuese të propozuara para miratimit në Kuvend, me qëllim që të konstatohet nëse amendamenti i propozuar i zvogëlon të drejtat dhe liritë e garantuara me kapitullin II të Kushtetutës.

10. Juridiksioni dhe/apo fushëveprimtaria shtesë mund të rregullohet me ligj.

Kjo broshurë do të shqyrtojë vetëm Nenin 113 (7) të Kushtetutës - se si një individ mund të paraqesë dhe apo dorëzojë një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese dhe gjithashtu shkurtimisht do të shqyrtojë nenin 113 (2) të Kushtetutës –se si Avokati i popullit mund të dërgojë dhe/apo paraqes një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese.

2.1 Aplikuesi Individual

Siç është përmendur në Kapitullin 3, individët janë të autorizuar për të dërguar dhe/apo paraqitur kërkesa në Gjykatën Kushtetuese, vetëm atëherë kur kriteret e caktuara janë plotësuar. Kjo shpjegohet në nenin 113 (7) të Kushtetutës:

“Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

Sipas nenit 47 (1) të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese “Çdo individ ka të drejtë të kërkojë nga Gjykata Kushtetuese mbrojtje juridike në rast se pretendon se të drejtat dhe liritë e tija individuale të garantuara me Kushtetutë janë shkelur nga ndonjë autoritet publik”.

Është e qartë nga formulimi si në Ligjin për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës si në Kushtetutë se në mënyrë që një individ të paraqes një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese: (1) duhet të ketë një shkelje të një prej të drejtave të tyre të garantuara me kushtetutë, (2) kjo shkelje duhet të jetë kryer nga një autoritet publik, dhe (3) të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj duhet të ketë qenë shteruar. Kriteri i fundit do të diskutohet në detaje në Kapitullin 3.2, ndërsa dy kriteret pararendëse do të diskutohen më poshtë.

2.2 Statusi i viktimës

Nocioni "viktimmë"

Nga formulimi në Ligjin për Gjykatën Kushtetuese dhe në Kushtetutë është e qartë se Aplikanti duhet të jetë një viktimmë e një shkeljeje të të drejtave në mënyrë që të dërgojë rastin për shqyrtim në Gjykatën Kushtetuese. **Nuk ekziston e drejta e përgjithshme për të dërguar në Gjykatën Kushtetuese një kërkesë në emër të çdokujt.** Me fjalë të tjera, nuk është e mjaftueshme të thuhet se ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese; Aplikanti duhet të jetë në gjendje të provojë që ai/ajo është personalisht një viktimmë e kësaj shkeljeje të të drejtave nga një autoritet publik, para se ai/ajo të paraqes rastin për shqyrtim në Gjykatën Kushtetuese. Ky koncept është shprehur nga kjo Gjykatë në kushtet e mëposhtme, kur ajo ka lëshuar vendim për të dhënë masa të përkohshme në rastin **KI 11/09** -Tomë Krasniqi kundër RTK et Al më 16 tetor 2009, "... jurisprudenca e Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut thotë se pala mund të kërkojë një masë të tillë dhe t'i jepet si e tillë në qoftë se "... pala sjellë prova **prima facie** të një praktike të tillë dhe se **ai/ajo ishte viktimmë e tij**".

Viktimë e drejtpërdrejtë

Edhe viktimat drejtpërdrejt dhe ato të tërthorta mund të paraqesin kërkesa në Gjykatën Kushtetuese. Në rastin e një viktime të drejtpërdrejtë, shkelja e të drejtave duhet të ketë ndikuar drejtpërdrejt tek parashtruesi i kërkesës. Megjithatë, ky kriter nuk mund të zbatohet në një mënyrë mekanike dhe/ose jofleksibile. Mbi bazën rast-për-rast GjEDNJ ka pranuar aplikacionet nga viktimat “e mundshme”, që është, nga personat të cilët nuk mund të ankohen për një shkelje të drejtpërdrejtë. Në mënyrë që një parashtrues i kërkesës të pretendojë të jetë viktimë në një situatë të tillë, ai/ajo duhet të japë prova të arsyeshme dhe bindëse që ka të ngjarë që një shkelje e tillë do të prek atë personalisht do të ndodhë; dyshimi i thjeshtë apo hamendje nuk është e mjaftueshme për të vendosur statusin e viktimave.

Shembull: (GjEDNJ) Open Door dhe Dublin Well Woman kundër Irlandës, Kërkesa nr. 14234/88, 14235/88 29 Tetor, 1992

Në këtë rast Gjykata irlandeze kishte lëshuar një urdhër ndalimi duke kufizuar dy klinika shëndetësore të grave dhe nëpunësve dhe agjentëve të tyre për të siguruar dhe/ose ofruar informata të caktuara për gratë shtatzëna. Edhe pse nuk ishte pohuar se dy prej aplikanteve ishin shtatzënë, u vendos që ato i përkisnin një klasë të grave të moshës riprodhuese që mund të ndikohen negativisht nga kufizimet e vendosura me urdhër ndalim. Në këtë mënyrë, GjEDNJ konsideron të ketë statusin e viktimës, pasi ata rrezikojnë të jenë drejtpërdrejtë të paragjykuar nga masa për të cilën ishin ankuar.

Shembull: (GjEDNJ) Federata e Krishterë e Dëshmitarëve të Jehovahit në Francë kundër Francës 53430/99 6 nëntor, 2009

GjEDNJ ka vendosur në këtë rast se pasojat e supozuara të një raporti parlamentar nuk ishin të mjaftueshme për t'i dhënë statusin e viktimës parashtruesit të kërkesës, megjë raporti parlamentar nuk ka efekt juridik dhe nuk mund të shërbejë si bazë për çfarëdo procedure penale apo administrative.

Një Parashtrues i kërkesës nuk mund të pretendojë të jetë një viktimë, ku ai ose ajo është pjesërisht përgjegjës për shkeljen e pretenduar. Në Gjykimin e GjEDNJ për rastin PASA dhe Erkan kundër Turqisë - Kërkesa Nr. 51358/99 12 dhjetor, 2006, babai i një djalë që ishte i plagosur për shkak të minave tokësore nuk mund të pretendojnë të jetë viktimë, për shkak të pozicionit të tij si kryetar komune, ai ishte pjesërisht përgjegjës për qasjen dhe/ose hyrjen e fëmijës në zonën e minuar.

Parashtruesit e Kërkesave mund të pretendojnë se ligji shkel të drejtat e tyre, në mungesë të çfarëdo mase të zbatimit, në qoftë se ai i detyron ata, ose të modifikojnë sjelljen e tyre ose ata potencialisht do të përballen me prokurorinë. Në vendimin e GjEDNJ-së në rastin Norris kundër Irlandës – Kërkesa Nr. 10581/83 26 tetor, 1988 u zbulua se parashtruesi i kërkesës, një homoseksual aktiv, ka pasur statusin e viktimës meqë ai pësoi për shkak të një ligji që kishte kriminalizuar aktivitetin homoseksual, edhe pse ligji nuk ka qenë duke u zbatuar në kohët e fundit.

Viktima e tërthortë

Gjykata mund të pranojë një kërkesë individuale nga një person që konsiderohet si një viktimë e tërthortë, ku ka një lidhje personale dhe specifike në mes të viktimës së drejtpërdrejtë dhe parashtruesit të kërkesës, si dhe për shkak të kësaj lidhje të drejtat e tyre individuale sipas kushtetutës janë shkelur. Në rastin e GjEDNJ -- Gakiyev dhe Gakiyeva kundër Rusisë 3179/05 23 prill, 2009 prindërit e djalit të tyre të vdekur ishin në gjendje që në mënyrë legjitime të pretendojnë të jenë viktimë e rrëmbimit dhe vdekjes së birit të tyre nga një ushtar i Shtetit.

Shembull: (GjEDNJ) Velikova kundër Bullgarisë, Kërkesa nr. 41488/98 18 Maj, 1999

"Partneri familjar" i një njeriu i cili vdiq ndërsa ishte në arrest policor, në mënyrë të suksesshëm solli një rast në GjEDNJ, pavarësisht nga fakti se fëmijët e të vdekurit ishin trashëgimtarë ligjorë të tij. Në këtë rast GjEDNJ nuk kishte asnjë dyshim se parashtruesi i kërkesës mund të pretendojë të jetë prekur personalisht nga ky fakt dhe për këtë shkak edhe viktimë, e shkeljeve të pretenduara të GjEDNJ-së. GjEDNJ ka gjetur, se ankuesi kishte të drejtë për të sjellë dhe/ose parashtruar një kërkesë të tillë.

Vdekja e viktimës

Kërkesat mund të ngrihen vetëm nga persona të gjallë ose në emër të tyre, nuk mund të parashtrohet një kërkesë në emër të një personi të vdekur, megjithatë, vdekja e viktimës nuk do të thotë automatikisht se rasti është bllokuar nga lista e rasteve të Gjykatës.

Në përgjithësi, kur aplikanti origjinal vdes pas që të ketë depozituar një kërkesë në Gjykatë, familja e aplikuesit mund të ndjekë procedurat në lidhje me kërkesën e paraqitur, me kusht që ata kanë një interes të mjaftueshëm për të bërë këtë gjë.

Për më tepër, Gjykata ka kompetencë të vlerësojë nëse është e përshtatshme për të vazhduar shqyrtimin për qëllim të mbrojtjes së të drejtave të njeriut. Këto kompetenca janë subjekt për ekzistencën e një çështje të interesit të përgjithshëm.

Kjo mund të ndodhë, në veçanti, kur kërkesa e parashtruar i referohet legjislacionit ose sistemit ligjor në Kosovë.

Shembull: (GjEDNJ) Karner kundër Austrisë – Kërkesa Nr. 40016/98 24 Tetor, 2003

z. Karner, aplikanti, kishte parashtruar kërkesë në GjEDNJ duke pretenduar se Ligji austriak mbi qiramarrjen ishte diskriminues në bazë të orientimit seksual dhe shkel Nenet 14 dhe 8 të KEDNJ-së. Karneri ishte një shtetas austriak i cili jetonte në një apartament me qira me partnerin e tij homoseksual. Në vitin 1991, partneri i tij u diagnostikua me virusin HIV dhe para vdekjes së tij në vitin 1994 ai kishte caktuar z. Karner të trashëgojë pasuritë e tij. Gjykatat më të ulëta i lejuan z. Karner këtë sukses, megjithatë Gjykata Supreme konsideroi që gjuha ligjore për sa i përket "shokut të jetës" duhej të interpretohej në kohën e miratimit të Aktit të Qirasë të vitit 1974, dhe se synimi i legjislaturës ishte për të ruajtur familjen tradicionale dhe të përjashtojë çiftet e të njëjtës-gjini.

Në vitin 1997, z. Karner depozitoi një ankesë në GjEDNJ. Para se ankesa të konsiderohej e pranueshme, z. Karner vdiq dhe nëna e tij nuk kishte dëshirë të vazhdojë rastin. Edhe pse nuk doli asnjë trashëgimtarë, ankesa e z. Karner ishte shpallur pjesërisht e pranueshme. Kjo ndodhi për shkak GjEDNJ gjithashtu konsideron kërkesat e parashtruara në bazë të politikave publike. Në këtë rast, GjEDNJ konsideroi se kishte të bënte me trajtim të ndryshëm të homoseksualëve në lidhje me qiranë sipas ligjit austriak, një çështje e rëndësishme dhe me interes edhe për Austrinë edhe për Shtetet e tjera Anëtare të Konventës.

Situata është e ndryshme, megjithatë, në rastet ku **viktima e drejtpërdrejtë ka vdekur para** se kërkesa është dorëzuar në Gjykatë. Në rastin Fairfield dhe të tjerëve kundër Mbretërisë së Bashkuar – Kërkesa Nr. 24790/04 08 mars, 2005, GjEDNJ vlerësoi se një ankesë paraqitur pas vdekjes së aplikantit do të gjendet dhe/apo konsiderohet e papranueshme.

Humbja e statusit të viktimës

Parashtruesi i kërkesës duhet të jetë në gjendje për të arsyetuar statusin e tij/saj si një viktimë gjatë gjithë procedurës, në të kundërtën rasti do të konsiderohet si i papranueshëm.

Shembull (Gjykata Kushtetuese): KI 11/09 Tomë Krasniqi kundër RTK-së et AI më 30 maj, 2011.

Parashtruesi i kërkesës u ankua se mbledhja e një tarife prej 3.5 euro për pagesën e televizionit RTK nga ana e KEK-ut ishte e paligjshme. Gjykata lëshoi një masë të përkohshme kundër mbledhjes së një tarife të tillë në tetor të vitit 2009 dhe përsëri në qershor 2010. Megjithatë, kur rasti u dëgjua në maj të vitit 2011 këto tarifa nuk ishin duke u mbledhur dhe, prandaj, parashtruesi i kërkesës kishte humbur statusin e viktimës. Rasti u gjet i papranueshëm sipas rregullës 32 (4) të Rregullores së Punës, meqë çështja ishte bërë e dyshimtë dhe/ose e diskutueshme.

Megjithatë, **lehtësimi i dënimit ose miratimi i një mase të favorshme për ankuesin** nga autoritetet do t'i privojnë kërkesit statusin e viktimës vetëm nëse shkelja është pranuar shprehimisht ose të paktën në thelb, dhe është dëshmipërblyer më vonë. Ky dëshmipërblim duhet të jetë i përshtatshëm dhe i mjaftueshëm. Kjo do të varet nga të gjitha rrethanat e rastit, e me theks të veçantë për natyrën e shkeljes Kushtetuese në këtë çështje.

Persona të tjerë me të drejtë të paraqitjes së kërkesës:

Në procedurat pranë Gjykatës, çdo OJQ- organizatë jo-qeveritare, me përjashtim të organizatave që ushtrojnë kompetenca qeveritare, mund të paraqitet si parashtrues i kërkesës/aplikant, ose si një palë e tretë.

Një grup i individëve mund të sjellë një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese: këto grupe zakonisht përbëhen nga aleanca joformale, zakonisht të përkohshme, ndërmjet disa individëve. Në vendimin e Gjykatës Kushtetuese KI 40/90 Imer Ibrahimimi dhe 48 ish punonjës të tjerë të -Korporatës Energjetike të Kosovës kundër 49 dekreteve individuale të Gjykatës Supreme të Kosovës të datës 23 qershor, 2010 aplikantët kanë qenë ish-punëtorë të Korporatës Energjetike të Kosovës (KEK), të cilët ishin duke kërkuar kompensim material nga KEK-u, sepse ishin shkelur të drejtat e tyre në pension.

Kërkesa gjithashtu mund të parashtrohet në emër të një kompanie. Në Rezolutën e Gjykatës Kushtetuese KI 41/09 AAB Riinvest kundër Qeverisë së Republikës së Kosovës të datës 27 janar, 2010 ankuesi ishte një ofrues i arsimit të lartë në Kosovë, që mbante emrin "Universiteti AAB-Riinvest", me seli në Prishtinë dhe ishte përfaqësuar nga Sekretari i saj, z. Granit Curri.

Kërkesat mund gjithashtu të depozitohen nëpërmjet një përfaqësuesi. Ku aplikantët zgjedhin për t'u përfaqësuar në vend se të parashtrojnë kërkesat vetë, Rregulla 29 (2)(b) e Rregullores së Punës kërkon "emrin dhe adresën e përfaqësuesit për shërbimin", dhe Rregulla 29 (2)(c) kërkon "një avokatit për përfaqësim", që do të përfshihen në kërkesë.

Actio Popularis - Veprim për të siguruar një zgjidhje që ndërmerret nga një person apo një grup njerëzish në emër të interesave kolektive...

Është e rëndësishme të theksohet se Gjykata Kushtetuese nuk lejon që të parashtrohen kërkesa mbi bazën *actio popularis*. *Actio popularis* është një veprim i ndërmarrë në emër të shoqërisë si e tërë, pa asnjë viktimë të veçantë. Siç u përmend më parë, në mënyrë që kërkesa të konsiderohet e pranueshme ju duhet të keni një viktimë të veçantë, pra një kërkesë e parashtuar mbi parimin --*Actio popularis*-- do të konsiderohet e papranueshme.

Shembull (Gjykata Kushtetuese): KI 45/09 Teki Bokshi datë 30 nëntor, 2010

Në këtë rast parashtruesi i kërkesës kërkoi rishikimin kushtetues të Urdhërësës Administrative të UNMIK-ut Nr. 2003/13, e cila u kërkon personave të paraqesin rastet e tyre në Odën e Veçantë në gjuhën angleze. Ai ankohej se kjo ishte jo-kushtetuese. Megjithatë, parashtruesi i kërkesës nuk arriti të tregojë dhe/ose demonstrojë se të drejtat dhe liritë e tij ishin shkelur drejtpërdrejt nga një organ publik. Prandaj kërkesën e tij Gjykata e gjeti të papranueshme.

2.3 Të drejtat kushtetuese

Në mënyrë që një individ të mund t'i parashtrojë një kërkesë p[er shqyrtim në Gjykatën Kushtetuese sipas nenit 113 (7) duhet të ketë ndodhur një shkelje e të drejtave kushtetuese të individit. Nëse parashtruesi i kërkesës është duke u ankuar për një çështje që nuk është një e drejtë e garantuar me kushtetutë, Gjykata Kushtetuese nuk ka kompetencë për të vendosur mbi çështje. Kushtetuta garanton një gamë të gjerë të të drejtave dhe lirive, për shembull, Kushtetuta në nenin 25 e mbron të drejtën e individit për jetë. Përveç të drejtave drejtpërdrejtë të garantuara, të tilla si e drejta për jetën, Kushtetuta edhe në mënyrë të tërthortë siguron një gamë të gjerë të të drejtave përmes nenit 22, i cili thotë se të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me marrëveshjet dhe instrumentet

ndërkombëtare, si më poshtë, janë drejtpërdrejtë të zbatueshme në Kosovës dhe, në rast konflikti, kanë përparësi mbi dispozitat e ligjeve vendore dhe akteve të tjera të institucioneve të Kosovës;

- (1) Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut;
- (2) Konventa Europiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore dhe Protokollet e saj;
- (3) Pakti Ndërkombëtar mbi të Drejtat Civile dhe Politike dhe Protokollet e saj;
- (4) Konventa Kornizë e Këshillit të Evropës për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare;
- (5) Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit Racor;
- (6) Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Gruas;
- (7) Konventa mbi të Drejtat e Fëmijës;
- (8) Konventa kundër torturës dhe dënimeve e trajtimeve të tjera mizore, çnjerëzore ose degraduese-(CAT).

2.4 Autoritetet Publike

Individët nën nenin 113 (7) të Kushtetutës janë të autorizuar vetëm për të paraqitur rastet e shkeljeve nga autoritetet publike në Gjykatën Kushtetuese. Nuk ekziston një listë e fundme dhe/ose caktuar e autoriteteve publike, por disa shembuj janë ministrinë, komunitat dhe gjykatat.

3.1 Hyrje

Para se Gjykata të vendosë nëse ka pasur apo jo shkelje të të drejtave kushtetuese të individit në kërkesën drejtuar asaj duhet ta konsideroj dhe/ose gjej çështjen si të pranueshme. Pranueshmëria e kërkesave janë të paraqitura në nenin 36 të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Kosovës¹, si më poshtë dhe do të diskutohen në mënyrë individuale.

1. Gjykata mund t'i shqyrtojë kërkesat vetëm nëse:

- a) janë shterur të gjitha mjetet juridike efektive të përcaktuara me ligj kundër vendimit ose aktgjykimit të kundërshtuar, ose
- b) kërkesa parashtrohet brenda katër muajsh nga dita e dorëzimit të vendimit të mjetit të fundit juridik efektiv të parashtruesi, ose
- c) kërkesa është qartazi e bazuar.

2. Gjykata do të refuzojë një kërkesë si qartazi të pabazuar nëse bindet se:

- a) kërkesa nuk arsyetohet *prima facie*, ose
- b) faktet e paraqitura në asnjë mënyrë nuk e arsyetojnë pretendimin për shkeljen e një të drejte kushtetuese, ose
- c) Gjykata gjen se parashtruesi nuk është subjekt i ndonjë shkeljeje të së drejtave të garantuara me Kushtetutë,
- d) kur parashtruesi i kërkesës nuk dëshmon në mënyrë të mjaftueshme pretendimin e tij.

3. Po ashtu një kërkesë mund të konsiderohet si e papranueshme edhe në rastet vijuese kur:

- a) Gjykata nuk ka juridiksion për çështjen;
- b) kërkesa është anonime;
- c) kërkesa parashtrohet nga një palë e paautorizuar;
- d) Gjykata konsideron që kërkesa është keqpërdorim i së drejtës për petition;
- e) Gjykata tashmë ka nxjerrë një vendim për rastin në fjalë dhe kërkesa nuk ofron bazë të mjaftueshme për nxjerrjen e një vendimi të ri;
- f) kërkesa nuk është *ratione materiae* në pajtim me Kushtetutën;;
- g) kërkesa nuk është *ratione personae* në pajtim me Kushtetutën; ose
- h) kërkesa nuk është *ratione temporis* në pajtim me Kushtetutën.

¹ <http://www.gjk-ks.org/?cid=2,37>

4. Nëse kërkesa është e pakompletuar ose nuk përmban informacione të domosdoshme për zhvillimin e procedurave, Gjykata kërkon nga parashtruesi t'i bëjë përmirësimet e domosdoshme brenda një afati të caktuar kohor, por jo më shumë se 30 ditë

5. Nëse parashtruesi, pa ndonjë arsye objektive, dështon t'i bëjë përmirësimet e domosdoshme brenda afatit të caktuar kohor të përcaktuar me paragrafin 5 të këtij Rregulli, atëherë kërkesa do të procedohet.

3.2 Shterja e të gjitha mjeteve juridike në dispozicion

Neni 113-(7) i Kushtetutës së Republikës së Kosovës thotë që: Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, **mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj**. Në mënyrë që të ilustruhet rëndësia e kësaj kërkesë është përsëritur në nenin 36 (1) (a). Në fakt, sipas një studimi të kohëve të fundit të kryer nga Qendra Juridike e Kosovës, dështimi i parashtruesve të kërkesave për të përmbushur këtë kusht ka qenë arsyeja më e shpeshtë që kërkesat e parashtruara janë konsideruar të papranueshme.

Qëllimi i rregullit

Arsyeja e këtij rregulli është që t'i lejojë sistemit ligjor të Kosovës mundësinë për të siguruar një mjet juridik efektiv përpara se rasti të arrijë në Gjykatën Kushtetuese. Në rastin e *Universitetit AAB-Riinvest kundër Qeverisë së Republikës së Kosovës -- KJ 42/09 21 janar, 2010*, Gjykata deklaroi: "Gjykata dëshiron të theksojë arsyet për shterjen e mjeteve juridike ... për ti dhënë mundësinë autoriteteve të interesuara, duke përfshirë gjykatat, për të parandaluar ose për të vënë drejtësi në shkeljen e pretenduar të Kushtetutës. Rregulli bazohet në supozimin se rendi juridik i Kosovës do të sigurojë një mjet efektiv juridik për shkeljen e të drejtave kushtetuese".

Çfarë do të thotë kjo në praktikë?

Në praktikë kjo do të thotë se në mënyrë që të plotësohen kriteret e pranueshmërisë, një individ duhet së pari të shfrytëzojë të gjitha mjetet reale dhe efektive juridike në dispozicion të tij/saj para se të parashtrojë kërkesën e tij/saj në gjykatën kushtetuese. Këto mjete mund të përfshijnë komitetet administrative të apelit si dhe gjykatat.

Shembull (Gjykata Kushtetuese): Prenk Shllaku kundër Qeverisë së Republikës së Kosovës -- KI 77/10 03 nëntor, 2011

Parashtruesi në këtë rast ka bërë kërkesë në Gjykatën Kushtetuese përpara se Gjykata e Lartë të vendoste mbi ankesën e tij. Prandaj, Gjykata Kushtetuese e ka gjetur kërkesën e z. Shllaku si të papranueshme.

Zbatimi i rregullit

Fleksibiliteti

Duke ndjekur jurisprudencën e GjEDNj-së, Gjykata Kushtetuese e Kosovës ka deklaruar se ky rregull duhet të zbatohet me fleksibilitet, duke marrë parasysh rrethanat e veçanta të tilla si kontekstin politik apo mundësinë praktike të qasjes në drejtësi. Vetëm mjetet juridike të cilat janë "reale dhe efektive" duhet të jenë të shteruara/provuara në mënyrë që një kërkesë të mund të bëhet e pranueshme. Për shembull, nuk është përdorur një rekurs dhe/ose burim që kishte pak shanse për të pasuar sukses për shkak jurisprudencës dhe/ose praktikës gjyqësore të përcaktuar, nuk do të jetë pengesë për pranueshmërinë e kërkesës.

Shembull (Gjykata Kushtetuese): Valon Bislimi kundër MPB-së, Këshilli Gjyqësor të Kosovës dhe Ministrisë së Drejtësisë - KI 06/10 30 Tetor, 2010

Në këtë rast parashtruesi nuk kishte iniciuar ndonjë procedurë tjetër ligjore para se të parashtronte kërkesën në Gjykatën Kushtetuese. Gjykata u shpreh se meqë autoritetet administrative nuk kanë respektuar kornizën e tyre ligjore, dhe se kjo situatë e ka privuar parashtruesin në ndonjë mundësi reale për të apeluar vendimet e tyre, aty nuk ekziston ndonjë mjet "real dhe efektiv" juridik. Në këtë mënyrë parashtruesit i është dhënë e drejta t'i bëjë thirrje dhe/apo kërkesë Gjykatës Kushtetuese drejtpërdrejtë.

Shpërndarja e barrës së provës

Në rastet kur autoriteti publik i sfiduar pretendon se nuk janë shterur të gjitha mjetet juridike, ai autoritet mbart barrën e të provuarit se parashtruesi nuk ka përdorur mjetin juridik që ishte në dispozicion dhe efektiv.

3.3 Afati kohor prej katër –(4) muajsh

Pala/palët e interesuara nuk mund të parashtrojnë kërkesë në Gjykatën Kushtetuese në çdo kohë. Kërkesat duhet të dorëzohen në Gjykatën Kushtetuese katër muaj nga data që parashtruesi i kërkesës ka marrë vendimin e mjetit të fundit efektiv ligjor. Kjo është deklaruar qartë në nenin 49 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të

Republikës së Kosovës ("Ligji") " Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej katër (4) muajve. Afati fillon të ecë që nga dita kur parashtuesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor..."

Qëllimi i rregullit

Qëllimi i rregullit prej katër-(4) muajve është që të promovojë sigurinë e ligjit, të sigurojë që rastet që ngrenë çështjet sipas Kushtetutës po shqyrtohen brenda një kohe të arsyeshme, dhe për të mbrojtur autoritetet dhe personat e tjerë të interesuar nga të qenit në një situatë të pasigurisë për një periudhë të gjatë kohore.

Ky rregull gjithashtu u ofron parashtuesve potencialë, kohë të mjaftueshme për të konsideruar nëse do të paraqesin një kërkesë dhe, nëse po, për të vendosur mbi ankesat specifike dhe argumentet që do të ngrihen dhe lehtëson krijimin e fakteve në një rast, kalimi i kohës e bënë më problematik shqyrtimin e drejtë të çështjeve të ngritura.

Data e fillimit të afatit kohor

Periudha prej katër-(4) muajve fillon të ecë nga data kur parashtuesit i është dorëzuar vendimi përfundimtar në procesin e shterimit të mjeteve juridike (shih kapitullin 3.2), siç është përcaktuar në nenin 49 të këtij ligji. Me fjalë të tjera, data nuk fillon nga data që vendimi është lëshuar, por nga data që vendimi është marrë nga parashtuesi. **Është e rëndësishme të theksohet se parashtuesi duhet të ofrojë provë të datës së shërbimit ose marrjes së vendimit.**

Shkeljet e vazhdueshme

Gjykata Kushtetuese gjithashtu praktikon konceptin e GjEDNJ-së të "shkeljeve të vazhdueshme" si një përjashtim të nenit 49 të Ligjit. Një "shkelje e vazhdueshme" ndodh kur një akt i autoriteteve publike privon një individ nga të drejtat e tij/saj për një periudhë të zgjatur kohe, në vend se të ndodh menjëherë. Në këto raste, afati kohor prej katër-(4) muajve nuk zbatohet për aq kohë sa shkelja vazhdon.

Shembull (Gjykata Kushtetuese): Imer Ibrahim dhe të tjerët kundër Gjykatës Supreme të Kosovës -KI 40/09 23 qershor, 2010.

Në këtë rast Gjykata konstatoi se parashtuesit, duke u privuar nga përfitimet e kontratës së tyre me KEK-un, kishin pësuar një "shkelje të vazhdueshme" të së drejtave të tyre për gëzimin e pronës. Në këtë mënyrë, afati kohor prej katër-(4) muajve nuk ka mund të zbatohet për aq kohë sa ka vazhduar kjo situatë.

Kthimi në gjendjen e mëparshme

Nëse një parashtrues nuk ka qenë në gjendje të parashtrojë kërkesën e tij/saj brenda afatit të përcaktuar kohor prej katër-(4) muajve, për shkak të një pengesë që nuk ishte brenda fuqisë së tyre për ta kapërcyer, ai/ajo mund të dorëzojë një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese për kthimin në gjendjen e mëparshme, që do të thotë se ata mund të paraqesin një kërkesë pas që afati kohor prej katër-(4) muajve të ketë skaduar.

Neni 50 i Ligjit për Gjykatën Kushtetuese thotë se Parashtruesi ka për detyrë të paraqesë kërkesën për kthimin në gjendjen e mëparshme brenda pesëmbëdhjetë (15) ditëve që nga mënjanimi i pengesës dhe të arsyetojë kërkesën në fjalë. Kthimi në gjendjen e mëparshme nuk lejohet nëse ka kaluar një vit ose më shumë nga dita kur ka përfunduar afati i përcaktuar me këtë ligj.

3.4 Kërkesat anonime

Kur të pranojë një kërkesë, Gjykata Kushtetuese duhet të jetë në gjendje të verifikojë se ekziston një viktimit individuale. Prandaj, referimet dhe/ose kërkesat anonime, në përputhje me nenin 36-(3)-(b) të Rregullores së Punës së Gjykatës Kushtetuese, mund të konsiderohen të papranueshme.

Ky është një riprodhim i nenit 35 (2) (a) të KEDNj-së. GjEDNj në Gjykimin e saj *Blondie kundër Holandës – Kërkesa Nr 7245/09 15 shtator,2009* vendosi se një kërkesë është anonime, në rast se dosja e lëndës nuk tregon asnjë element që do t'i mundësonte Gjykatës të identifikojë parashtruesin,

Një kërkesë e parashtruar/paraqitur nga një shoqatë në emër të personave të paidentifikuar gjithashtu është konsideruar anonime.

Shembull (GjEDNJ): Federata e Sindikatave të tregtisë mjekësore franceze dhe Federata Kombëtare e Infermiereve kundër Francës – Kërkesa, Nr. 10983/84 12 Maj, 1989

Shoqatat parashtruese të kërkesës janë ankuar se një ligj i miratuar nga Qeveria Franceze përbënte një ndërhyrje të pajustificuar me të drejtën e anëtarëve të shoqatës dhe pacientëve për të respektuar jetët e tyre private. Shoqatat nuk kishin pretenduar të jenë vetë ato viktimat të një shkeljeje të Konventës, por deklaruan se ato përfaqësojnë stafin mjekësor të cilët, thuhet në pretendimin e tyre, ishin viktimat të një shkeljeje të shkaktuar nga ligji në fjalë. Pasi ato deklaruan se përfaqësojnë individë të ndryshëm, të cilët ishin bërë parashtrues të kërkesës, u bë e domosdoshme për shoqatat përfaqësuese të identifikojnë këta individë dhe për të treguar se ato kishin marrë instruksione të veçanta nga secili prej këtyre individëve. Meqë kjo nuk është bërë kërkesa është refuzuar si e papranueshme.

Kërkesat jo-anonime

GjEDNJ ka gjetur, në rastin Kuznetsova kundër Rusisë – Kërkesa Nr. 67579/01 - 7 Qershor, 2007, se një formë e kërkesës së panënshkruar që përmban të gjitha detajet personale ishte e mjaftueshme për të eliminuar çdo dyshim për sa i përket identitetit të kërkuarit dhe e pasuar nga një korrespondencë e nënshkruar nga përfaqësuesi i parashtruesit nuk është anonime.

GjEDNJ ka gjetur se në disa raste **kërkesat e paraqitura me emra fiktivë nuk konsiderohen anonime**. Në rastin e Shamayev dhe të tjerët kundër Gjeorgjisë dhe Rusisë – Kërkesa Nr. 36378/02 12 prill, 2005 (dhjetor) individët kanë përdorur pseudonimet për shkak të faktit se një konflikt i armatosur i ka detyruar ata të mos bëjnë të ditur emrat e tyre realë, me qëllim për të mbrojtur anëtarët e familjeve të tyre dhe miqtë. GjEDNJ nuk konsideron se kërkesa ishte anonime, duke u shprehur se "pas taktikës për të fshehur identitetin e tyre realë për arsye të kuptueshme kanë qenë njerëz të vërtetë të identifikueshëm nga një numër i mjaftueshëm i indikacioneve dhe/ose treguesve, përveç emrave të tyre ..." dhe "ekzistenca e një lidhje mjaft të ngushtë mes parashtruesve dhe ngjarjeve në fjalë".

3.5 Qartësisht të pabazuara

Qartazi e pabazuar është një nga arsyet më të zakonshme që një kërkesë e parashtruar të konsiderohet e papranueshme. Sipas Rregullës 36 (2) të Rregullores së Punës, Gjykata mund të refuzoj një kërkesë si qartazi të pabazuar në qoftë se:

- a) kërkesa nuk arsyetohet prima facie, ose

- b) faktet e paraqitura në asnjë mënyrë nuk e arsyetojnë pretendimin për shkeljen e një të drejte kushtetuese, ose
- c) Gjykata gjen se parashtuesi nuk është subjekt i ndonjë shkeljeje të së drejtave të garantuara me Kushtetutë, ose
- d) kur parashtuesi nuk dëshmon në mënyrë të mjaftueshme pretendimin e tij.

Në disa raste, Gjykata konstatoi një ose disa nga gjërat e mëposhtme: parashtuesit nuk kishin pësuar shkelje të të drejtave të tyre kushtetuese në pretendimin e tyre, nuk kishin paraqitur ndonjë provë për të mbështetur pretendimet se të drejtat e tyre kushtetuese janë shkelur, apo nuk kishin paraqitur asnjë dëshmi *prima facie* të shkeljes së të drejtave të tyre.

Kërkesat Prima facie të arsyetuara

Arsyetimi *Prima facie* do të thotë që bazuar mbi provat e paraqitura, Gjykata mund të konstatojë se shkelja ka ndodhur, nëse prova nuk është sfiduar. Vendimi nëse kërkesa e parashtuesit është *Prima facie* e arsyetuar është pothuajse si një procedurë paraprake gjyqësore dhe/ose para-gjykim. Gjykata shqyrton provat e parashtuesit për të parë nëse ajo mund të vendoset, bazuar vetëm në këtë dëshmi se shkelja mund të ketë ndodhur. Nëse Gjykata vendos se kërkesa e parashtuar është *Prima facie* e arsyetuar, kërkesa do të konsiderohet të jetë e pranueshme dhe më pas Gjykata duhet të vendosë, duke marrë parasysh provat e palëve kundërshtare, nëse ka ndodhur në të vërtetë apo nuk ka ndodhur një shkelje.

Shembull (Gjykata Kushtetuese): X kundër Gjykatës Supreme të Kosovës KI52/11 1 nëntor, 2011

Parashtuesi ka paraqitur një kërkesë për njohjen e të drejtës për përkrahje materiale familjeve të fëmijëve me nevoja të veçanta nga Qendra për Punë Sociale në Z. kërkesa u refuzua. Parashtuesi apeloj vendimin pranë Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale respektivisht Bordit të Apelit të departamentit për Mirëqenies Sociale në Prishtinë dhe në Gjykatën e Lartë, të cilat instanca gjithashtu kishin refuzuar kërkesën dhe/apo apelin e parashtuar. Parashtuesi pastaj paraqiti një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese duke pretenduar se vendimi i Gjykatës së Lartë ka shkelur nenin 51.2, neni 102.3 dhe nenin 22 të Kushtetutës. Kërkuesi nuk ka arritur të shpreh qartë se në çfarë mënyrë mbështesin kërkesën e tij nenet 22, 51.2 dhe 102, siç përshkruhet në nenin 113.7 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe në nenin 48 të Ligjit. Parashtuesi pretendoi se të drejtat e tij janë shkelur nga kjo vendosje e gabuar e fakteve dhe zbatimit të gabuar të ligjit nga gjykatat e instancave më të ulta, pa theksuar qartë se në çfarë

mënyre këto vendime kanë shkelur të drejtat e tij kushtetuese. Prandaj Gjykata Kushtetuese konstatoi se parashtuesi nuk ka dhënë asnjë dëshmi *Prima facie* që tregon një shkelje të të drejtave të tij kushtetuese, prandaj rasti është konsideruar i papranueshëm.

"Shkalla e katërt"

Kjo gjithashtu është një nga arsyet e zakonshme që një kërkesë të konsiderohet qartazi e pabazuar. Siç u tha më herët, Gjykata Kushtetuese është një gjykatë e juridiksionit të veçantë, GJKK-ja nuk është një gjykatë e apelit, dhe as nuk mund të rigjykojë raste të dëguara nga gjykatat më të ulëta, as nuk mund të ri-shqyrtojë rastet në të njëjtën mënyrë si Gjykata e Lartë. Prandaj, kërkesat e shkallës së katërt burojnë dhe/ose vijnë si një keqkuptim nga ana parashtuesve për rolin e Gjykatës.

Ky koncept është shpjeguar nga ana e Gjykatës Kushtetuese në vendimin e saj *KI 13/09 Sevdail Avdyli kundër Gjykatës së Lartë 17 qershor, 2010* "*Gjykata Kushtetuese rithekson se nuk është detyrë e saj në bazë të Kushtetutës për të vepruar si një gjykatë e apelit, ose si një gjykatë e shkallës së katërt, në lidhje me vendimet e marra nga gjykatat e zakonshme. Është detyrë e kësaj të fundit për të interpretuar dhe zbatuar rregullat përkatëse edhe të ligjit procedural edhe të atij qenësorë (shih, mutatis mutandis, Garcia Ruiz kundër Spanjës [GC], nr. 30544/96, § 28, Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut [GjEDNj J1999-1].*

3.6 Ratione Materiae

Sipas Rregullit 36-(3)-(f) të Rregullores së Punës së GJKK-së një kërkesë mund të konsiderohet e papranueshme në qoftë se ajo nuk është e "*ratione materiae në pajtim me Kushtetutën*", që do të thotë se kërkesa duhet të bie brenda kompetencave të Gjykatës Kushtetuese, siç është përcaktuar me Kushtetutë. Në rastin kur kërkesat depozitohen nga individët, Kushtetuta thotë se individët janë të autorizuar që të paraqesin shkeljet nga autoritetet publike **të të drejtave së tyre individuale dhe lirive të garantuara me Kushtetutë**. Nëse kërkesa e parashtuesit nuk është bazuar në a) të drejtën e një individi dhe lirive të garantuara me Kushtetutë, Gjykata Kushtetuese nuk ka kompetencë *ratione materiae*. GjEDNj ka një dispozitë të ngjashme; Neni 32 i KEDNj-së thotë se "*Juridiksioni i Gjykatës shtrihet në çështjet që lidhen me interpretimin dhe zbatimin e Konventës dhe protokolleve të saj ...*" Shembuj që GjEDNj ka vendosur ishin *ratione materiae*; e drejta për një diplomë universitare, e drejta për azil, e drejta për të filluar një biznes dhe e drejta për mbrojtje diplomatike.

3.7 Ratione Personae

Në mbështetje të Rregullit 36 (3) (g) të Rregullores së Punës së GJKK-së, një kërkesë mund të gjendet e papranueshme nëse "*Kërkesa nuk është ratione personae në pajtim me Kushtetutën*". Në lidhje me kërkesat e parashtruara nga individë, kjo do të thotë se kërkesat duhet të ndërlidhen me një shkelje të kryer nga një autoritet publik në Kosovë.

Shembull (GjEDNJ): X kundër Mbretërisë së Bashkuar – Kërkesa Nr. 6958/75
10 dhjetor, 1976

Në këtë rast parashtruesi, duke qenë i përfshirë në një aksident me makinë ka kërkuar dëmshpërblim nga personi që ai e kishte konsideruar përgjegjës dhe/ose fajtor. Parashtruesi kishte marrë një ofertë nga kompania e sigurimeve, të cilën ofertë avokati i tij i kishte kërkuar atij që të pranojë duke marrë parasysh shanset e tij të pakta për sukses në gjykatë, duke shtuar se nëse ai nuk pranonte ofertën, ai nuk mund, për më tepër, të veprojë për të. Parashtruesi si palë e dëmtuar pastaj u pajtua me ofertën. Më pas ai u përpoq të tërhiqet nga marrëveshja i ndihmuar nga një tjetër avokat, por Gjykata hodhi poshtë pretendimin e tij.

Parashtruesi u ankua në GjEDNJ se duke e detyruar atë të pranojë zgjidhjen e ofruar nga kompania e sigurimeve, avokati i tij ka shkelur të drejtat e tij sipas nenit 6 (1) të KEDNJ-së e cila garanton të drejtën për një proces të drejtë dhe publik, në përcaktimin e të drejtave civile një personi, dhe se ai gjithashtu ka shkelur të drejtat e tij sipas nenit 10 të KEDNJ-së.

GjEDNJ vlerësoi se rasti ishte ratione personae i papranueshëm sepse një parashtrues nuk mund të sjell një rast (ngrejë padi) kundër personave privatë në GjEDNJ. Prandaj parashtruesi nuk mund të sjellë një çështje në GjEDNJ kundër avokatit.

Është e rëndësishme të theksohet se një parashtrues i kërkesës nuk mund të paraqes një kërkesë ndaj një individi, sepse ata individë nuk janë një autoritet publik, apo një gjyqtar, sepse ata kanë imunitet nën termet e përcaktuara në Kushtetutë.

3.8 Ratione Temporis

Ratione Temporis. Sipas Rregullit 36-(3)-(h) të Rregullores së Punës së GJKK-së një kërkesë mund konsiderohet e papranueshme nëse nuk është "*Ratione temporis në pajtim me kushtetutën*". Kjo do të thotë që kërkesat të cilat i referohen periudhës para hyrjes në fuqi të Kushtetutës së Kosovës, më 15 qershor, 2008, janë të

papranueshme. Kjo ndodh për shkak se Gjykata Kushtetuese nuk mund të vlerësojë kushtetutshmërinë e akteve të autoriteteve publike, pasi këto të drejta kushtetuese nuk ishin as të vendosura e as të garantuara nga Kushtetuta meqë Kushtetuta deri atëherë nuk ekzistonte. Prandaj, nëse merrni një rast duke pretenduar se një vendim i një gjykate, i bërë para datës 15 qershor, 2008, ka shkelur një të drejtë kushtetuese, ajo do të konsiderohet nga GJKK-ja si *Ratione temporis* e papranueshme.

Shembull (Gjykata Kushtetuese): Kl 69/10 Vehbi Halili kundër Gjykata Supreme të Kosovës – datë: 4 tetor, 2011

Parashtruesi u ankua se e drejta e tij për të punuar- e garantuar nga Kushtetuta e Kosovës, e cila është e garantuar edhe nga konventat ndërkombëtare që janë drejtpërdrejt të zbatueshme në përputhje me nenin 22 të Kushtetutës është shkelur, me Vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 5 mars, 2004. Gjykata Kushtetuese u shpreh se kërkesa ishte *ratione temporis* e papranueshme me dispozitat e kushtetutës, sepse akti i sfiduar kishte ndodhur para datës 15 qershor, 2008.

N. B. është e rëndësishme të theksohet se parimi i shkeljes së vazhdueshme (shih Kapitullin 3.3), tashmë i diskutuar në këtë broshurë, vlen edhe për parimin *Ratione temporis*. Kjo do të thotë se në qoftë se shkelja e të drejtave kushtetuese ka ndodhur para datës 15 qershor, 2008, por është akoma duke vazhduar sot e kësaj dite, Gjykata mund ta konsideroj kërkesën si të pranueshme.

VI INSTITUCIONI I AVOKATIT TË POPULLIT

Siç u përmend tashmë në këtë broshurë Neni 113 paragrafi 2 i Kushtetutës thotë që Kuvendi i Kosovës, Presidenti i Republikës së Kosovës, Qeveria dhe Avokati i Popullit janë të autorizuar të ngrenë në Gjykatën Kushtetuese rastet në vijim:

- (1) çështjen e përputhshmërisë së ligjeve, të dekreteve të Presidentit e të Kryeministrit dhe të rregulloreve të Qeverisë, me Kushtetutën;
- (2) përputhshmërinë e Statutit të Komunave me Kushtetutën.

Sipas nenit 29 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese kërkesa e parashtruar duhet të tregojë nëse përmbajtja e plotë të aktit të kontestuar apo pjesë të caktuara të aktit në fjalë konsiderohen të jenë në kundërshtim me kushtetutën dhe të specifikojë vërejtjet e parashtruar kundër kushtetutshmërisë së aktit.

Neni 30 i Ligjit për Gjykatën Kushtetuese përcakton afatin që kërkesa e ngritur në pajtim me nenin 29 të LGJK-së duhet të parashtrohet brenda afatit prej gjashtë (6) muajve pas hyrjes në fuqi të aktit të kontestuar.

Nëse ju mendoni se ligji shkel dhe/ose është në kundërshtim me Kushtetutën ju duhet të kontaktoni Institucionin e Avokatit të Popullit/Ombudspersonin. Siç thuhet më sipër ata kanë fuqinë për të shqyrtuar kushtetutshmërinë e ligjit, ndërsa një parashtrues i kërkesës nuk ka. Ombudspersoni nuk ka për të ngritur dhe/ose ndërtuar statusin e viktimës apo të shter të gjitha mjetet e tjera ligjore në dispozicion, Ombudspersoni thjesht mund t'i drejtohet gjykatës me një kërkesë. Kjo e bën procesin më të lehtë dhe më të shpejtë.

SI TË PARASHTROHET NJË KËRKESË NË ZYRËN E OMBUDSPERSONIT?

Ju ose mund të takoheni personalisht me Avokatin e Popullit ose takoni një përfaqësues të Institucionit, gjatë një "Dite të rregullt pune"; ose plotësoni dhe dërgoni në një formë të ankesave në një nga zyrat e Institucionit të Avokatit të Popullit.

Personalisht

Gjatë Ditëve të Hapura për Palë, ju mund të takoni Ombudspersonin ose zëvendës-Ombudspersonin personalisht, duke caktuar takim paraprakisht. Këto takime mund të realizohen duke kontaktuar njërën nga zyrat e Avokatit të Popullit (të dhënat e plota janë të shënuara në fund të seksioni) ose duke dërguar një email në:

ombudsperson@ombudspersonkosovo.org

Ditët e Hapura të Punës për Palë mbahen në selinë e Institucionit në Prishtinë çdo dy javë, dhe një-(1) herë në muaj në dhe zyrat fushore në Gjiilan, Mitrovicë, Pejë, Graçanicë në Prizren, si dhe në nën-zyrën në Videjë. Ditët e Hapura për punë me palë gjithashtu mbahen një herë në muaj edhe në zyrat komunale në Gjakovë dhe, sipas kërkesës, në zyrat komunale në Lipjan.

Nëpërmjet internetit apo postës elektronike

Ju gjithashtu mund të parashtroni një ankesë nga distanca, duke plotësuar një formular të ankesave dhe duke e dorëzuar atë (përmes postës elektronike ose personalisht) në një nga zyrat e Avokatit të Popullit. Ky formular dhe/ose formë ankimi mund të kërket në një prej zyrave të Avokatit të Popullit, ose mund të shkarkohet në faqen e internetit si më poshtë:

<http://www.ombudspersonkosovo.org/repository/docs/ComplaintFormPDF.pdf>

Nëse gjuha juaj amtare nuk është një nga gjuhët zyrtare në Kosovë, ju keni të drejtë të parashtroni shkresa gojore ose me shkrim në zyrat e Institucionit të Ombudspersonit në gjuhën tuaj amtare. Ju gjithashtu keni të drejtë të pranoni përgjigjen në gjuhën tuaj amtare.

Informatat kontaktuese

Selia e Institucionit të Avokatit të Popullit në Prishtinë

Adresa: Rruga "Agim Ramadani" (Ish ndërtesa "Kosovodrvo")
Tel: +381 (0) 38 501 401, 545 303
Fax: +381 (0) 38 545 302
Email: ombudsperson@ombudspersonkosovo.org

Zyra e Institucionit të AP Gjiilan

Adresa: Rruga "28 Nëntori" Ndërtesa e Kuvendit Komunal II
Tel: +381 (0) 280 20 843
Orari i vizitave: hënë dhe enjte, 10.00 - 14.00

Zyra e Institucionit të AP në Graçanicë

Tel: +381(0) 38 64 606
Orari i vizitave: hënë dhe enjte, 10.00 - 14.00

Zyra e Institucionit të AP në Prizren

Adresa: Rruga "Remzi Ademi" PN, OSCE RC, II, nr. 20

Tel: +381 (0) 29 44 200 ext. 109
Orari i vizitave: hënë dhe mërkurë, 10.00 - 14.00

Zyra e Institucionit të AP në Mitrovicë

Adresa: Sheshi "Agim HAJRIZI" PN, Ndërtesa e Admin. Rajonale Tatimore,
Tel: +381 (0) 28 30 138
Orari i vizitave: hënë dhe enjte: 10.00 - 14.00

Nën-Zyra e Institucionit të AP në Mitrovicë

Adresa: Aneksi i Kompanisë Trepça, Rruga "Filip Visnjic" Nr. 4
Tel: +381 (0) 63 817 44 79, +377 (0) 44 393 181
Orari i vizitave: hënë dhe enjte: 10.00 - 14.00

Zyra e Institucionit të AP në Peja

Adresa: "Mbretëresha Teuta" nr. 59, Nde. Kuvendit Komunal, Kati 3 -Nr. 3
Tel: +381 (0) 39 32 931
Orari i vizitave: hënë dhe enjte: 10.00 - 14.00

VII MASAT E PËRKOHSHME

Neni 116 (2) i Kushtetutës së Republikës së Kosovës përcakton se *"Përderisa procedura të mos përfundojë para Gjykatës Kushtetuese, ajo mund të suspendojë përkohësisht veprimin ose ligjin e kontestuar, derisa të merret vendimi i Gjykatës, nëse konsideron që aplikimi i veprimit a ligjit të kontestuar, mund të shkaktoj dëme të pariparueshme"*.

Shembull (Gjykata Kushtetuese): KO 119/10 Ombudspersoni i Republikës së Kosovës – Rishikim Kushtetues i neneve 14 (1) 6, 22, 24, 25 dhe 27 i Ligjit për të drejtat dhe përgjegjësitë e deputetëve, Nr. 03/L-111 të datës 4 qershor, 2010 dhe datës 22 dhjetor, 2010

Parashtruesi ka konsideruar se *Ligji mbi të drejtat dhe përgjegjësitë e deputetëve* të Kuvendit të Kosovës përmban dispozita të cilat ishin më të favorshme se çdo përfitim tjetër pensioni për qytetarët e tjerë të Republikës së Kosovës, dhe se këto dispozita nuk ishin në përputhje me parimet kushtetuese të barazisë, sundimit të ligjit, jo-diskriminimit dhe drejtësisë sociale. Gjykata arriti në përfundim, pa paragjykuar rezultatin final të Kërkesës, se parashtruesi kishte vënë në pah mjaft argumente bindëse se zbatimi i dispozitave të kontestuara të Ligjit për të drejtat dhe përgjegjësitë e deputetëve, nr 03/L-111 të datës 4

qershor, 2010 do të kishte rezultuar në dëme të pariparueshme dhe se si e tillë një masë e përkohshme është në interes të publikut.

Si të kërkohen masat e përkohshme

Rregulli 54 i Rregullores së Punës të Gjykatës Kushtetuese shpjegon se si të kërkohet një masë e përkohshme.

(1) Në çfarëdo kohe përderisa kërkesa është e pazgjidhur para Gjykatës dhe meritat e kërkesës nuk janë vendosur nga Gjykata, pala mund të kërkojë vendosjen e masës së përkohshme.

(2) Kërkesa për masë të përkohshme duhet të paraqitet me shkrim, duhet të përshkruajë faktet në lidhje me kërkesën, argumentet për të mbështetur kërkesën, masat e kërkuara dhe pasojat e parashikuara në mënyrë të arsyeshme nëse kërkesa miratohet. Pala që kërkon masën e përkohshme mund t'i bashkëngjijë kërkesës edhe dokumente dhe dëshmi të tjera që janë të rëndësishme dhe që e mbështesin kërkesën.

VIII PARASHTRIMI I KËRKESËS

Rregullat për të parashtruar një kërkesë janë të paraqitura në pjesën e parë të Rregullit 29 të Rregullores së Punës së GJKK-së

(1) Kërkesa duhet të parashtrohet me shkrim në njërën nga gjuhët zyrtare në Republikën e Kosovës. Kërkesa i drejtohet Sekretarit të Përgjithshëm, duhet të përfshijë datën e parashtrimit të saj, dhe të jetë e nënshkruar nga personi që e parashtron atë.

(2) Kërkesa po ashtu duhet të përmbajë edhe:

- (a) emrin dhe adresën e palës e cila e parashtron kërkesën;
- (b) emrin dhe adresën e përfaqësuesit për dorëzimin e dokumenteve, nëse ka;
- (c) autorizimin për përfaqësuesin ligjor, nëse ka;
- (d) emrin dhe adresën e palës ose të palëve kundërshtare, nëse janë të njohura, të cilave u dërgohen dokumentet;
- (e) mbrojtjen juridike të kërkuar;
- (f) përmbledhje të shkurtër të fakteve;
- (g) arsyetimin procedural dhe substantiv të kërkesës; dhe
- (h) informacionet dhe dokumentacionin mbështetës.

(3) Kërkesës i bashkëngjiten kopjet e çfarëdo dokumenti relevant për të mbështetur atë. Nëse vetëm disa pjesë të dokumentit janë të rëndësishme atëherë sipas nevojës, duhet të bashkëngjiten vetëm pjesët e tilla.

(4) Dokumentet mund të parashtrohen në cilëndo gjuhë zyrtare të Kosovës ose në ndonjërin nga gjuhët në përdorim zyrtar në Kosovë. Kur dokumenti i cili i është bashkëngjitur kërkesës nuk është në njërën nga gjuhët zyrtare, ose gjuhët në përdorim zyrtar, atëherë ai duhet të jetë i shoqëruar nga përkthimi i certifikuar në njërën nga këto gjuhë. Përkthimi mund të kufizohet në pjesë përkatëse të dokumentit, por në këtë rast përkthimi duhet të shoqërohet me një shpjegim që tregon se cilat pjesë të dokumentit janë përkthyer. Gjykata mund të kërkojë përkthim më të gjerë ose të plotë të dokumentit.

Neni 113-(7) i Kushtetutës së Republikës thotë *“Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”*.

- Kërkesa procesohet vetëm nëse gjykata konstaton se janë përbushur të gjitha kërkesat ligjore.
- Parashtruesi duhet të jetë viktimë e një shkeljeje të të drejtave kushtetuese.
- Një individ mund të parashtrojë një kërkesë vetëm pasi që ai/ajo të ketë shterur të gjitha mjetet tjera juridike të drejta dhe efektive.
- Kërkesa duhet të dorëzohet brenda afatit kohor prej katër-(4) muajve nga dita e dorëzimit të vendimit të mjetit të fundit juridik efektiv të parashtruesi. Megjithatë, nëse një parashtrues pa fajin e tij/saj nuk ka qenë në gjendje për të paraqitur kërkesën brenda afatit të caktuar, Gjykata Kushtetuese në bazë të një kërkesë të tillë është e detyruar të kthejë parashtruesin e kërkesës në gjendjen e mëparshme të tij/saj. Parashtruesi ka për detyrë t; parashtrojë kërkesën për kthimin në gjendjen e mëparshme brenda pesëmbëdhjete (15) ditëve që nga mënjanimi i pengesës dhe duhet të arsyetojë një kërkesë të tillë. Kthimi në gjendjen e mëparshme nuk lejohet nëse kanë kaluar një vit apo më shumë nga dita që afati i përcaktuar me ligj ka skaduar.
- Veç kësaj, parashtruesi duhet të sqarojë me saktësi se cilat të drejta dhe liri të tija janë shkelur dhe çfarë veprimi konkret i autoriteteve publike është për t'u kundërshtuar dhe/ose sfiduar.
- Kërkesa duhet të parashtrohet me shkrim në njërën nga gjuhët zyrtare në Republikën e Kosovës. Kërkesa i drejtohet Sekretarit të Përgjithshëm, duhet të përfshijë datën e parashtrimit të saj, dhe të jetë e nënshkruar nga personi që e parashtron atë.

X FAQE TË RËNDËSISHME TË INTERNETIT

Kushtetuese e Republikës së Kosovës:

<http://www.gjk-ks.org/?cid=2,3>

Raportet vjetore të Gjykatës:

<http://www.gjk-ks.org/?cid=2,47>

Kushtetuta e Republikës së Kosovës:

<http://www.kushtetutakosoves.info/repository/docs/Constitution.of.the.Republic.of.Kosovo.pdf>

Ligji për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës:

<http://www.gjk-ks.org/?cid=2,25>

Rregullorja e Punës e Gjykatës Kushtetuese:

<http://www.gjk-ks.org/?cid=2,37>

Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe Lirive Themelore:

<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Basic+Texts/The+Convention+and+addit+ional+protocols/The+European+Convention+on+Human+Rights/>

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut:

http://www.echr.coe.int/ECHR/homepage_en

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut – (vendimet e gjykatës) HUDOC:

<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/hudoc>

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut – Guidë/Udhëzues Praktik:

<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Case-Law/Case-law+analysis/Admissibility+guide/>

XI KONTAKTE TË RËNDËSISHME

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës – GJKK

PERANDORI JUSTINIAN,
PN. 10000,
PRISHTINË,
KOSOVË

TELEFONI:

+381 (0)38 220 103

+381 (0)38 609 120

+381 (0)38 609 119

FAX:

+381 (0)38 220 112

WEB:

<http://www.gjk-ks.org/?cid=2,1>

ECMI Kosova

Rruga “Rexhep Luci” 16/3
10000 Prishtinë, Kosovë

Tel: +381 (0)38 224 161

Email: info@ecmikosovo.org

Ueb: www.ecmikosovo.org

A decorative footer consisting of a solid blue background with a subtle, abstract geometric pattern of overlapping triangles and lines in varying shades of blue.